

XI

«Та, на котру ніколи досі вітер
Холодний не повіяв, сонце не світило,
Тепер пішла в тяжку, ганебну службу!
Кориться мусить злій хазяйці, гнуться
Під тягарем, з криниць носячи воду,
Із лісу дрова! Та, котрої руки
Мов пучки рожі ніжні, запахущі,
Тепер надавлюють мозолі мусить
На пальцях, мелючи на жорнах збіжжя
Та хусти перучи у річці! Та,
Котрої ясного обличчя з простих
Людей ніхто й побачити не смів,
Тепер, за коси шарпана прилюдно,
В певолу на збиткування пішла!
О боже мій! Що сталося зі мною?
О Сайвіє, життя мое, мій раю!
О сину мій, дитя мое єдине!
Се я, поганець, вас довів до того!
Я нелюд! Я проклятий! І все те
Я мусив бачити на власні очі,
І очі ті у мене не посліпли!
Все те переболіти мусив серцем,
І серце ще не трісло там у груді!
О горе, горе, як бездонне море,
Тепер я чую, що ти з головою
Мене покрито і довіку вже
Не випутиш!»

Отак ридав і плакав
Серед базару Гарісчандра бідний,
Волосся рвав на собі і об землю
З розпуки бився.

Раптом розступилась
Юрба, і Вісвамітра появився.

В і с в а м і т р а

Приходжу, Гарісчандро, по твоїй дар.
Пора тобі своє сповнити слово.

Г а р і с ч а н д р а

Візьми, святий! Ось все, що я добув.

З поли його квапливо вив'язав
Ті гроші Вісвамітра й люто плюнув.

В і с в а м і т р а

Гидкий кшатріє! Що се ти задумав
Робити дурня з мене? Жмільку підлих
Сих срібних рупій ти даєш мені
На окуп жертви царської? Мабуть,
Ти хочеш, щоб прокляв тебе я зараз!

Г а р і с ч а н д р а

Угодниче! Купець, що гроші ті
Вв'язав мені, брахманець чесний був,
І він сказав, що золотих сто рупій
Дає.

В і с в а м і т р а

Сам бачиш, що се срібняки!

Г а р і с ч а н д р а

О горе бідному мені! Мабуть,
Якийсь недобрий демон відмінив
Ті гроші, бо ж брахманцеві святому
Ошукувать — зовсім не до лиця.

В і с в а м і т р а

Мабуть, ти сам задумав ошукати
Мене. Та ні! Я не дарую свого!
Роби, що хоч, а решту грошей зараз
Добудь мені і довше не крути!

Г а р і с ч а н д р а

Пожди ще, батечку! Ти ж бачиш, я
Нічого вже не маю на сім світі.
Сих жмілька грошей — се ж ціна кривава,
За них-то жінку й сина я продав.

В і с в а м і т р а

Байдуже се мені. Ще три години,
Заким за гори ясне сонце сяде.
Той час іще готов тобі я ждати,
Та довше ні хвилини не зажду.

Сказавши се, помалу віддалився.